

ผลการจัดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษา
ในรายวิชาพัฒนาระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

นางสาวปราณี แสดคง

นางสาวรัตนดาวรรณ คลังกลาง

นางสาวสายใจ คำทะเนตร

โครงการนี้ได้รับทุนการสนับสนุนจากเครือข่ายพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนตามแนวคิดปัญญศึกษาในวิชาพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครขอนแก่น ชั้นสะท้อน ประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 80 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ เชิงลึก การถอดบทเรียน การใช้สุนทรียสนทนา และการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการเรียนรู้และแบบการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา แบบทบทวนบทเรียน ชิ้นงาน ดำเนินการวิจัยมี 5 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ขึ้นเตรียมนักศึกษาและผู้สอน (กระบวนการ) ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 การฝึกทดลองและพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ระยะที่ 4 สะท้อนการปฏิบัติ และการถอดบทเรียน และ ระยะที่ 5 การสรุปผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนให้มีแรงบันดาลใจในการอยากเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปัญญศึกษาในวิชาการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ กระบวนการสุนทรียสนทนา การใช้ผังความคิด การถอดบทเรียน การฝึกคิดทั้งในเรื่องของความจำ ความรู้สึก ความคิดที่เป็นการคิดเชิงบวก และการฝึกการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น โดยผู้เรียนสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระและเข้าใจแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ตามแนวคิดปัญญศึกษาในวิชาการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้คิดตลอดเวลา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม ได้ร่วมวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาประเด็นต่างๆ สามารถช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิต กระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนตามแนวคิดปัญญศึกษา คือ การฟังอย่างลึกซึ้งและตั้งใจ เห็นความสำคัญของการฟังอย่างจริงจัง การเคารพ คือ การฟังทั้งหมด อย่างไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะที่ชอบหรือไม่ชอบ การหักยแวน โดยไม่ตัดสินใจคนอื่น กระบวนการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการควบคู่ไปกับความรู้ทางคุณธรรม โดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา เป็นวิธีการที่ดีที่สุด คือ ในการเรียนแต่ละครั้งผู้สอนจะนำเอาวิธีคิดที่ดีที่มีคุณธรรมมาสอดแทรกในเนื้อหาที่เรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นฝึกให้มีหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ดี